

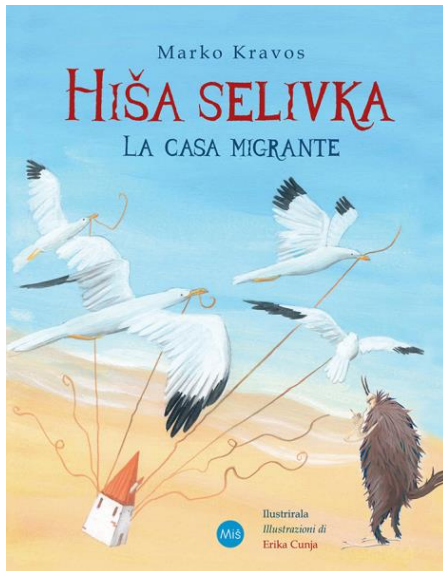
Kravos, Marko: **Hiša selivka**: tri hudomušne.

[La casa migrante: tre storielle da leccarsi le orecchie]

Ilustr. Erika Cunja. Prevod v ital. Darja Betocchi. Dob pri Domžalah: Miš založba, 2021, 78 str.

| C – 1. stopnja

| pravljice | humor | večjezično | **besedilo tudi v italijanskem jeziku**

Vse tri pravljice so duhovite in šaljive, obenem pa polne uporabnih življenjskih modrosti in namigov na druge pravljice. V besedilih so tudi drobne hudomušne pesmice, slikanico pa bogatijo zelo lepe ilustracije. Brali jih bomo **predšolskim otrokom**, otroci **v 1. triletju** jih bodo brali sami, ob njih bomo uživali tudi **odrasli (družinsko branje!)**. Pravljice so v slovenščini in italijanščini, kar pomeni, da se ob njih lahko spopolnujemo v znanju obeh jezikov! 😊

Pravljice so primerne tudi za pripovedovanje pri bralni znački. Avtor teh pravljic Marko Kravos, pesnik in pisatelj, je tudi predsednik Društva Bralna značka Slovenije - ZPMS.

Kratka predstavitev knjige in nekaj strani na ogled:

<https://www.miszalozba.com/knjige/hisa-selivka/>

V dvojezični knjigi *Hiša selivka* Marka Kravosa so zbrane tri pravljice. V prvi, *Zajec zvitorepec*, spoznamo zajca, ki se zvito reši iz lisičinih krempljev, prične prodajati srečo in obogati. Za nameček si omisli še malce bolj razkošen rep, kot smo ga pri zajcih vajeni, in celo ladjo, ki ga pripelje v cirkus ... V pravljici *Rozamunda, Hudik in paž Nace* z zadrževanim dihom spremljamo, kako kraljična Rozamunda po strašni pomoti pade v roke zlobnemu Hudiku. Njena usoda je odslej odvisna le od iznajdljivosti paža Naceta. Mu bo pravočasno uspelo rešiti kraljično? V pravljici *Hiša selivka* srečamo dečka Luko, ki hišico babice in dedka spremeni v bujen vrt, ki marsikomu zbudi tek. Ker se kradljivci in nadloge vrstijo ena za drugo, se Luka odloči hišico preseliti. In to kar po zraku! Kdo mu pri tem pomaga, pa kar sami preverite!

Spodbude za branje:

Otrokom v predšolskem obdobju, starim 4-5 let, beremo posamezne pravljice in se pogovarjamo o tem, kar pač otroci zaznajo in jih zanima. Skupaj opazujemo ilustracije in spodbujamo otroke, da pripovedujejo o pravljičah. Ob tem vidimo, koliko otroci razumejo in kaj jim je všeč; spodbujamo jih z vprašanji in razlagami. Ker so v knjigi tri pravljice, jih lahko beremo v nadaljevanjih. Vsakič po eno. In ko preberemo vse, jim jih ponudimo v ponovno poslušanje: Bi tisto o zajcu Venceslavu? Bi poslušali, kako je paž Nace reševal kraljično Rozamundo ali kako je Luka preselil hišo? Pri naslednjem branju smo pa že lahko hudomušni s ponudbo: bi poslušali, kako je zajec Venceslav reševal kraljično Rozamundo? In otroci se bodo smejali in ker pravljice zdaj že poznajo, nas bodo popravili in potem prisluhnili branju ... ali pa po malem že tudi kaj povedali.

Otroci v 1. triletju, ko že dobro berejo, bodo pravljice seveda brali tudi sami. Z vprašanji in razlagami jim pomagamo, da jih bolje razumejo. Morda pa bodo to tiste pravljice, ki jim jih bomo brali, vsak dan eno, da jih malo pocrkjamo med poukom ... 😊

- Katera pravljica jim je najbolj všeč? (Meni tretja, z naslovom *Hiša selivka*, ki je dala naslov tudi knjigi. Morda zato, ker rada potujem, imam pa tudi hišo in v njej knjižnico, pred hišo pa vrt. (Če imaš vrt in knjižnico, imaš vse kar potrebuješ, je nekoč dejal rimski učenjak Cicero.) In všeč mi je naslovnica! Zelo posrečena »leteča hišica«. 😊 V tej pravljici ima Luka škrate z imenom Škrip Škrap (le-ta je tudi v Kravosovi pravljici *Škrat Škrip Škrap nagaja rad*).

Navdušene ljubitelje pravljič, morda v **3. ali 4. razredu** OŠ, spodbujamo k poglobljenemu branju, da bi zaznali čim več podrobnosti, tudi povezav na druge pravljice in na sodobni čas, življenjske modrosti, nagajive namige idr. (Mislim, da vse otrokom niti ni dostopno, ampak šele odraslim. V nadaljevanju poskušam predstaviti, kako bi otroke vodila skozi prvo pravljico.)

Bi radi izvedeli, kako je *Zajec zvitorepec* prelisičil lisico? Tukaj nekaj ne štima; kaj ni v pravljičah ponavadi lisica zvitorepka? Že, ampak zajec Venceslav je takole rekel lisici, ko ga je zgrabila: »*Če me poješ, boš sita samo urico ali dve. Če pa malo potrpiš, boš bogata in sita vse življenje. Pravkar sem na skrito njivo pod Žabjo grivo posejal štiriperesno deteljico. Ta prinaša srečo, ki traja.*« To o čudežni detelji so slišali tudi jelen, divja svinja, jazbec in medved; vsi bi jo radi, da bi rešili svoje težave. Ko pa so lisici začeli popuščati živci ob njihovem kramljanju in je končno hotela pojesti zajca, jo je medved potrepljal po ramenu ... in »*zajec Venceslav seveda – frk v svoj brlog!*« Pričakujete, da se tu pravljica srečno konča? Nasprotno, se nadaljuje, in se bere skoraj kot še ena pravljica. Detelja je zrasla in zajec Venceslav jo zdaj prodaja živalim, ki so mu pomagale, da je ušel lisici. Vsaki živali je dal za plačilo z enim korenčkom dve štiriperesni deteljici. »*Vsako stvar, tudi srečo, pa je treba plačati ... Ne bi je znali ceniti, če bi bila zastonj!*« Zelo sodoben podjetnik, tale zajec, kajne? Lisica, ki se ji je že bledlo od lakote, mu je v zameno za deteljici podarila svoj rep. In to ji je res prineslo srečo: noben pes je ni več spoznal, ko je kradla piščance na dvoriščih in jih je tako uspešno odnašala. Zajec pa je imel v zajčji banki dovolj korenja za zimo in starost.

In tu bi se pravljica lahko končala. Pa se ne, ker zajcu Venceslavu, zdaj finemu gospodu s košatim repom, še ni bilo dovolj. (Hej, so vam takšni gospodje kaj znani?) Korenje je prodal v Ameriko, deteljo na Antarktiko itd. Kupil si je barko in se vozil po svetu, dokler ni naletel na cirkus in v njem na čarodejko Mirando, ki ga je poljubila in zajec se je zaljubil, ostal pri njej in zdaj nastopa z njo. Si predstavljate, v njuni točki ga vleče iz klobuka?! Je to sreča?

Dvojezične pravljice lahko izkoristimo tudi za **učenje slovenskega in italijanskega jezika**; za prevajanje iz enega v drug jezik seveda **ni starostnih omejitev**.

Nadaljnje spodbude za branje:

Marko Kravos (1943), pesnik in pisatelj, je napisal veliko knjig za otroke in odrasle, med njimi je več dvojezičnih (slovensko-italijanskih). Izbrali smo samo knjige za otroke (opustili tudi knjižne izdaje posameznih radijskih iger, ker so dostopne le v posameznih specialnih knjižnicah).

Kronološko:

Kravos, Marko: **Tri poslušne, hudomušne.**

Ilustr. Erika Cunja. Dob: Miš, 2020. še v tisku | C | 1. stopnja |

Kravos, Marko: **Sedem mičnih, jezičnih, junaških:** za radijski oder in druge veselice. Naslovi: Vsebuje tudi Kdor si jezik brusi, temu pamet rase; Škrip Škrap in krona Neumnosti; Lunino jajce iz Postojnske jame; Hudič iz kravjega jajca; Deček s piščalko; Zlati rog; Začarani grad.

Ilustr. Marjan Manček. Ljubljana: Knjižna zadruga, 2013, 174 str. | C | 1. stopnja |

Kravos, Marko: **Ta prave od pet do glave.** Ilustr. Zvonko Čok.: †Revija †Galeb; Čedad: †Zadruga †Novi Matajur, 2010, 47 str. | C | 1. stopnja |

Kravos, Marko: **Škrat Škrip Škrap nagaja rad:** pravljичne zgodbe za otroke, ki jih je napisal Marko Kravos in ilustrirala Alenka Sottler. Revija Galeb; Čedad: Zadruga Novi Matajur, 2004, 44 str. | C | 1. stopnja |

Kravos, Marko: **Podkovani zajec in modra oslica.** Ilustr. Adriano Janežič. Spreml. beseda Tone Pavček. Revija Galeb; Čedad: †Zadruga †Novi Matajur, 2005, 35 str.

Kravos, Marko: Zlati rog. Ilustr. Klavdij Palčič. Spreml. beseda Tone Pavček. Galeb; Čedad: †Zadruga †Novi Matajur, 2002, 36 str. | C | 1. stopnja |

Kravos, Marko: **Začarani grad.** Ilustr. Marjan Manček. Spreml. besedo napisal Igor Saksida. Maribor: Obzorja, 2001, 31 str. | C | 1. stopnja |

Kravos, Marko: **Hudič iz kravjega jajca in druge mastne zgodbe.** Ilustr. Klavdij Palčič. Ljubljana: Sanjska knjiga, 1996, 22 str. | C | 1. stopnja |

Kravos, Marko: **Ko je Zemlja še rasla.** Ilustr. Klavdij Palčič. Celovec; Ljubljana; Dunaj: Mohorjeva družba, 1996, 18 str. | C | 1. stopnja |

Kravos, Marko: **Tri pravljice:** ena sladka, ena rahla, ena skoraj modra. Ilustr. Klavdij Palčič. Trst: Založništvo tržaškega tiska, 1991, 28 str. | C | 1. stopnja |

Za branje v nadaljevanjih:

Kravos, Marko: **Trst v žepu:** pogled na zgodovino od popka dol. Ilustr. Klavdij Palčič. [spremlna beseda in pogovor z avtorjem Iztok Ilich; fotografije iz avtorjevega arhiva, na straneh 107 in 112 Slavka Ilich]. Ljubljana : DZS, 2006, 2007, 115 str. | P | 2. stopnja |

Za mentorice in mentorje:

Marko Kravos: **Poslanica v dvanajstih zlogih**. Risbe Klavdij Palčič. Ljubljana: Društvo Bralna značka Slovenije - ZPMS, 2020, 32 str. <https://www.bralnaznacka.si/sl/ostzkova-knjizna-polica/knjige-s-popustom/poslanica-v-dvanajstih-zlogih>

mag. Tilka Jamnik